

Sygn. akt II C 137/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Barbara Migas

Protokolant: Ewa Kotyczka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 stycznia 2015 roku w R.

sprawy z powództwa (...) S.A. w Ł.

przeciwko Powiatowemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w R.
i W. z siedzibą w W. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3617 złotych (trzy tysiące sześćset siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 137/14

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Akcyjna w Ł. wniosła o zasądzenie w postępowaniu nakazowym od pozwanego Powiatowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w R. i W. z siedzibą w W. kwoty 180.694,79 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że dochodzi roszczeń wynikających z umowy gwarancyjnej z dnia 8 marca 2012 r., zawartej przez powódkę z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Pozwany bowiem, w ramach prowadzonej działalności, nabywał od (...) Sp. z o.o. sprzęt medyczny na podstawie odrębnej umowy, za co kontrahent wystawił pozwanemu faktury VAT nr:

- (...) na kwotę 1.836,15 zł,
- (...) na kwotę 55.079,02 zł,
- (...) na kwotę 13.304,45 zł,
- (...) na kwotę 55.838,85 zł,
- (...) na kwotę 32.247,01 zł,

Na mocy powyższej umowy Powódka zobowiązała się względem kontrahenta do odzyskania przysługujących mu wierzytelności względem pozwanego. Dodatkowo powódka zagwarantowała, iż na skutek podjętych działań dłużnik zapłaci swoje zobowiązania wobec kontrahenta w określonym umową gwarancyjną terminie. Za brak zapłaty przez dłużnika, odpowiedzialność zgodnie z art. 391 kc ponosiła powódka. Spółka (...) S. A. mogła się zwolnić od

odpowiedzialności i obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę równowartości zobowiązań dłużnika na dzień faktycznej płatności powódki. Zaś w przypadku dokonania przez powódkę zapłaty zobowiązań dłużnika na rzecz kontrahenta, powódka uzyskalaby roszczenie względem dłużnika o zwrot zapłaty równowartości zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami za opóźnienie.

Pismem z dnia 8 marca 2012 r. powódka poinformowała dłużnika o zawarciu umowy gwarancyjnej. Dodatkowo zawiadomiła, że w przypadku braku zapłaty zobowiązania do dnia wskazanego w piśmie, podmiotem zobowiązanym do płatności będzie spółka (...) S. A. i po jej zapłacie należy wpłaty kierować na jej rzecz. Jednakże pomimo prowadzonych działań, dłużnik nie spłacił zobowiązania względem kontrahenta. Wobec powyższego powódka, jako odpowiedzialna za niedopełnienie zobowiązania, zapłaciła równowartość na rzecz kontrahenta w dniu 25 marca 2013 r. Jednocześnie wezwwała dłużnika do zwrotu na rzecz powódki dokonanej zapłaty wraz z odsetkami za opóźnienie. Pomimo otrzymania informacji dłużnik nie uiszczył wymaganej należności.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 20.02.2014 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, sygn. akt I Nc 62/14, nakazał pozwanemu, aby zapłacił powódce kwotę 180.694,79 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 08.02.2012 r. oraz kwotę 5.876 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Zapłaty należało dokonać w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wnieść w tym terminie sprzeciw.

Pozwany Powiatowy Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w R. i W. z siedzibą w W. (dalej (...)), w sprzeciwie od nakazu zapłaty, wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów postępowania, a także o przekazanie sprawy według właściwości miejscowej do Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R..

Pozwany zakwestionował ważność umowy gwarancyjnej zawartej pomiędzy powódką a (...) Sp. z o.o. w dniu 8 marca 2013 r. W ocenie pozwanego umowa ta, jako zawarta z podmiotem zawodowo zajmującym się ściąganiem wierzytelności, stanowi obejście zakazu przelewu wierzytelności. Zgodnie bowiem z ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej w art. 54 ust. 5, czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela SPZOZ może nastąpić dopiero po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący, który wydaje zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy SPZOZ za rok poprzedni. Zgodę wydają się po zasięgnięciu opinii kierownika SPZOZ, a niedochowanie rygoru powoduje nieważność czynności prawnej. Dodatkowo pozwany wskazał, że zachowanie powoda sprzeciwia się również zastrzeżeniu o zakazie przenoszenia wierzytelności, wynikającym wprost z umowy z dnia 22.10.2012 r. zawartej pomiędzy (...) Sp. z o.o. a pozwanym na dostawę posiłków.

Pozwany zatem wniósł o uznanie umowy gwarancyjnej za zawartej wbrew ustawie oraz zastrzeżeniu umownemu, a więc uznanie, że działania te są sprzeczne z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Wierzyciel bowiem miał świadomość, że w przypadku opóźnienia się przez pozwanego ze spełnieniem świadczenia nastąpi skutek w postaci wstąpienia osoby trzeciej w miejsce dotychczasowego wierzyciela. Rzeczywistą intencją stron umowy gwarancyjnej było dokonanie cesji wierzytelności, zaś umowa gwarancyjna stanowić miała czynność pozorną ukrywającą inną, rzeczywistą czynność prawną. Ważność oświadczenia woli winna zatem zostać oceniona według właściwości tej czynności. Powyższe potwierdza również porównanie dat, z którego wynika, że intencją nie była windykacja należności, ale ukryta cesja. Umowa bowiem została zawarta w dniu 8 marca 2013 r. (a nie jak twierdzi powód 08.03.2012 r.), a termin jej realizacji strony określiły na 25 marca 2013 r. Wskazanie tak krótkiego terminu uniemożliwiało realizację przedmiotu umowy, którym były „wszelkie czynności prawne i faktyczne mające na celu odzyskanie wierzytelności”.

(...) w R. i W. dodatkowo zakwestionował wysokość dochodzonego roszczenia, bowiem zgodnie z zawartą umową najmu z (...) Sp. z o.o. dokonywano kompensat wzajemnych, wymagalnych należności.

Powódka w odpowiedzi na zarzuty wskazała, że celem umowy gwarancyjnej było podjęcie działań zmierzających do spełnienia świadczenia przez osobę trzecią, tzn. dłużnika, co faktycznie stanowiło zabezpieczenie spłaty wierzyciela stosunku podstawowego. Umowa ta pełniła funkcję wzmocnienia szans wierzyciela na zaspokojenie jego

wierzytelności, nie zaś funkcję przejęcia wierzytelności. W przypadku bowiem umowy gwarancyjnej nie dochodzi do przeniesienia wierzytelności na skutek czynności prawnej wierzyciela. Powstało samodzielne roszczenie gwaranta będące jednoczesnym skutkiem braku spłaty zobowiązania przez dłużnika ze stosunku podstawowego oraz zapłaty swojego zobowiązania przez gwaranta. Podkreślić należy, iż dopiero brak spłaty zobowiązań przez pozwanego w wyznaczonym terminie, pomimo działań podjętych przez powódkę, doprowadził do tego, że po jej stronie zaktualizował się obowiązek spłaty równowartości należności. Wobec powyższego wraz ze spłatą przez powódkę należności powstało nowe roszczenie przysługujące spółce (...) S. A. względem pozwanego. Ponadto, zdaniem powódki umowa gwarancyjna nie narusza zakazu, o jakim mowa w art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej, ponieważ nie jest czynnością prawną mającą na celu zmianę wierzyciela. W przedmiotowej sprawie strony nie tylko nie miały na celu zamiaru zmiany wierzyciela w chwili zawarcia umowy, ale nie nastąpił skutek w postaci zmiany wierzyciel, z uwagi na to, że roszczenie regresowe to odrębne zobowiązanie od pierwotnego zobowiązania łączącego (...) sp. z o.o. z pozwanym. Powódka wskazała, że zarówno kontrahent, jak i spółka (...) S. A. na etapie zawierania umowy nie byli w stanie ocenić, czy skutki przewidziane w umowie gwarancyjnej będą miały miejsce w konkretnym stanie faktycznym, skoro nie było możliwe ustalenie z wyprzedzeniem, że dłużnik nie wykona ciężących na nim zobowiązań z zawartych przez niego umów.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany w dniu 30 marca 2011 r. zawarł umowę najmu z (...) Sp. z o.o. Przedmiotem umowy był lokal użytkowy położony w R. przy ul. (...) z przeznaczeniem na prowadzenie działalności gospodarczej (§ 1 ust. 1 umowy najmu).

Dowód: umowa najmu z dnia 30.03.2011 r. k. 83-85

Następnie w dniu 22 października 2012 r. pozwany zawarł umowę nr (...) z (...) Sp. z o.o. Przedmiotem umowy było wykonanie usług z zakresu: 1) sporządzania posiłków w kuchni pozwanego, 2) dowozu posiłków przez wykonawcę do pozwanego, 3) dostarczania posiłków oraz ich dystrybucji na poszczególne oddziały do kuchni oddziałowej, 4) odbioru brudnych pojemników po posiłkach (§ 1 ust. 1 pkt. a-d umowy nr (...)). Dalej umowa przewidywała, że wykonawca nie może przenosić wierzytelności wynikających z niniejszej umowy na rzecz osób trzecich bez pisemnej, uprzedniej zgody pozwanego (§ 12 umowy nr (...)). Dodatkowo strony obu w/w umów ustaliły, że będą dokonywały kompensaty wzajemnych, wymagalnych należności.

Dowód: umowa nr (...) z dnia 22.10.2012 r. k. 67-70; pisma ws. potwierdzenia wzajemnego zadłużenia oraz potwierdzenia realizacji przelewu k. 74-82, k. 86, k. 182; zeznania świadka M. R. 00:02:13 protokół z dnia 06.11.2014 r. k. 193.

W dniu 8 marca 2013 r. spółka (...) zawarła z powódką (...) S. A. umowę gwarancyjną. Przedmiotem zawartej umowy było przeprowadzenie w imieniu kontrahenta wszelkich czynności prawnych i faktycznych mających na celu odzyskanie wierzytelności wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie przysługujących kontrahentowi w stosunku do dłużnika- pozwanego (...). Ponadto spółka (powódka) zapewniła, że na skutek podjętych działań związanych z restrukturyzacją wierzytelności, dłużnik zapłaci swoje zobowiązania wobec kontrahenta do dnia wskazanego w załączniku nr 1, tj. do dnia 25 marca 2013 r. (§ 1 ust. 1 i 2 oraz § 3 ust. 1 i 2 umowy gwarancyjnej). Jeżeli w terminie wskazanym w załączniku nr 1 restrukturyzacja wierzytelności nie doprowadzi do spłaty zadłużenia w całości lub w części zobowiązań dłużnika, wówczas za niedopełnienie obowiązku terminowego spełnienia zobowiązania odpowiada spółka (...) S. A. Strony zaś zgodnie oświadczają, że spółka (powódka) zwolni się w całości od obowiązku naprawienia szkody kontrahentowi, jaką poniósł w związku z brakiem zapłaty przez dłużnika w uzgodnionym ze spółką terminie, poprzez zapłatę równowartości zobowiązań dłużnika na dzień płatności spółki, co wyczerpuje w całości roszczenia kontrahenta w stosunku do spółki (§ 6 oraz § 7 ust. 1 i 2 umowy gwarancyjnej). Po dokonaniu zapłaty, na podstawie umowy i przepisów prawa cywilnego, (...) S. A. uzyska roszczenie wobec dłużnika (§ 8 umowy gwarancyjnej).

Dowód: wyliczenie salda należności k. 6; umowa gwarancyjna k. 10-20; faktury wystawione przez (...) sp. z o.o. k. 21-25;

W związku z brakiem zapłaty zobowiązań przez (...), (...) Sp. z o.o. zwróciła się do pozwanego pismem z dnia 8 marca 2013 r. z informacją, że tego samego dnia, tj. 08.03.2013 r. została zawarta z firmą (...) S. A. z siedzibą w Ł. umowa, mocą której spółka (...) została upoważniona do reprezentowania i podejmowania w ich imieniu wszelkich czynności zmierzających do spłaty wierzytelności od (...) w R. i W.. W związku z powyższym spółka (...) zobowiązała się do uzyskania zapłaty od pozwanego do dnia 22 marca 2013 r. (...) S. A. nie odzyska w powyższym terminie środków finansowych, wówczas będzie osobiście zobowiązana do zapłaty na rzecz (...) Sp. z o.o. zaległych należności.

Następnie pismem z dnia 25 marca 2013 r. powódka przesłała do pozwanego (...) informację o spłacie zadłużenia z dniem 25.03.2013 r. na rzecz (...) Sp. z o.o. W związku z powyższym zobowiązanie względem tej spółki wygasło a powstało nowe zobowiązanie względem spółki (...). Zobowiązanie obejmowało zaległe należności w łącznej kwocie 158.305,48 zł, z tytułu następujących faktur:

- (...) na kwotę 1.836,15 zł,
- (...) na kwotę 55.079,02 zł,
- (...) na kwotę 13.304,45 zł,
- (...) na kwotę 55.838,85 zł,
- (...) na kwotę 32.247,01 zł.

W odpowiedzi, pismami z dnia 15 kwietnia 2013 r. oraz 3 lipca 2013 r., pozwany (...) zwrócił się do spółki (...) z informacją, że zawarta umowa gwarancyjna z dnia 08.03.2013 r. jest czynnością pozorowaną, mającą na celu obejście przepisów prawa, tj. art. 54 ust 6 ustawy o działalności leczniczej, a w związku z tym zgodnie z art. 58 § 1 kc jest czynnością nieważną. Mając powyższe na uwadze, informacja o spłacie zobowiązań nie może stanowić żadnego wiążącego oświadczenia wywołującego skutki prawne co do jego treści, a tym bardziej, że zobowiązania pozwanego względem spółki (...) wygasły oraz że powstały nowe- w stosunku do powódki. Dodatkowo pozwany pismem z dnia 3 grudnia 2013 r. poinformował (...) Sp. z o.o., że istnieją potrącenia wzajemne zadłużenia, a ponadto, że spółka dokonuje niezgodnego z przepisami prawa zbywania wierzytelności, a takie czynności są nieważne.

Dowód: pismo (...) sp. z o.o. z dnia 08.03.2013 r. o zawarciu umowy gwarancyjnej z (...) S. A. k. 26-28; informacja o spłacie zadłużenia z dnia 25.03.2013 r. k. 29-31; potwierdzenie wykonania operacji bankowej z dnia 25.03.2013 r. na rzecz (...) sp. z o.o. k. 32; pismo (...) do (...) z dnia 15.04.2013 r. k.71, z dnia 03.07.2013 r. k. 72, z dnia 03.12.2013 r. k. 73.

Dnia 13 stycznia 2014 r. powódka (...) S. A. wezwała pozwanego do zapłaty należności wynikających z załączonych faktur w nieprzekraczalnym terminie do dnia 20 stycznia 2014 r. Ponieważ pozwany nie uregulował zobowiązania, powódka wystąpiła dnia 8 lutego 2014 r. z pozwem o zapłatę w postępowaniu nakazowym. W związku z powyższym, nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 20.02.2014 r., Sąd Okręgowy w Łodzi, sygn. akt I Nc 62/14, nakazał pozwanemu, aby zapłacił powódce kwotę 180.694,79 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 08.02.2012 r. oraz kwotę 5.876 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 13.01.2014 r. k.34-35; nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20.02.2014 r. k. 56.

Przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 kpc. Podejmując rozstrzygnięcie Sąd oparł się na dowodach z dokumentów oraz orzeczeń wydanych w sprawach, które toczyły się dotychczas z udziałem stron. Przedstawionym dokumentom Sąd dał wiarę w całości, jako że sporządzone zostały one przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności, a zgodność ich treści z rzeczywistym stanem faktycznym nie została przez strony zakwestionowana w toku procesu. Sąd dał także w całości wiarę przesłuchanym w sprawie świadkom.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą faktyczną niniejszej sprawy była umowa gwarancyjna zawarta w dniu 8 marca 2013 r. pomiędzy (...) Sp. z o.o., a stroną powodową (...) S. A., której przedmiotem było prowadzenie przez powódkę w imieniu kontrahenta (spółki (...)) wszelkich czynności prawnych i faktycznych mających na celu odzyskanie wierzytelności, wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie, przysługujących kontrahentowi w stosunku do dłużnika, wskazanego w treści załącznika nr 1 do umowy, a więc do strony pozwanej (...) w R. i W. z siedzibą w W..

W zakresie żądania należy wskazać, że przede wszystkim nie zasługuje ono na uwzględnienie z uwagi na brak legitymacji czynnej powoda do dochodzenia objętej pozwem wierzytelności. Treść umowy zawartej przez pozwaną (...) Sp. z o.o. oraz umowy gwarancyjnej zawartej przez powódkę (...) S. A. z (...) Sp. z o.o. prowadzi do jednoznacznego wniosku, że powodowi nie przysługuje przymiot wierzyciela w stosunku do pozwanego (...). Zgodnie bowiem z treścią § 12 umowy nr (...) z dnia 22 października 2012 r. (zawartej pomiędzy pozwanym a spółką (...)) wykonawca nie może przenosić wierzytelności wynikających z niniejszej umowy na rzecz osób trzecich bez pisemnej, uprzedniej zgody pozwanego. Tak więc strony tej umowy zgodnie wykluczyły możliwość zmiany wierzyciela.

Powołując się na art. 518 kc Sąd stwierdził, że nie zachodzą w niniejszej sprawie okoliczności przejęcia wierzytelności bez pisemnej zgody dłużnika. W uwagi na zakaz podejmowania przez wykonawcę ((...) Sp. z o.o.) czynności skutkujących zmianą wierzyciela, nie powstało w ogóle zobowiązanie wynikające z umowy gwarancyjnej. Oznacza to, że powodowa spółka nie może być uznana za podmiot, o którym mowa w art. 518 § 1 pkt. 1 kc, gdyż brak jest podstaw do przyjęcia, że spółka (...) S. A. była osobiście odpowiedzialna za dług pozwanego (...). W tym przypadku, dla skutecznego podstawienia osoby trzeciej (tu: powodowej spółki) w prawa wierzyciela konieczna była zgoda dłużnika (tu: pozwanego (...)), pod rygorem nieważności wyrażona na piśmie (art. 518 § 1 pkt. 3 kc). Zaś poza sporem pozostaje fakt, że pozwany (...) takiej zgody nie wyraził.

Sąd uznał za nieuzasadnione twierdzenie powódki, iż w okolicznościach niniejszej sprawy nie doszło do zmiany wierzyciela, lecz do powstania nowego roszczenia przysługującego powódce wobec pozwanego, w oparciu o umowę z dnia 8 marca 2013 r., której podstawy prawnej powódka upatruje nie w przepisach regulujących przelew wierzytelności czy wejście w prawa zaspokojonego wierzyciela, lecz w treści art. 391 kc. Mając zaś na uwadze § 12 umowy nr (...) z dnia 22 października 2012 r. (zawartej pomiędzy pozwanym a spółką (...)), Sąd uznał, że zgodnym zamiarem stron tej umowy było zobowiązanie się wykonawcy usługi do nieprzenoszenia na rzecz osoby trzeciej wierzytelności z niej wynikającej. Stąd, zdaniem Sądu, umowa gwarancyjna w istocie sprowadza się do dokonania zmiany wierzyciela pozwanego (...) wbrew zapisowi umowy łączącej spółkę (...). Brak zgody pozwanego (...) i jego podmiotu założycielskiego na tego rodzaju czynność prawną, skutkującą zmianą osoby wierzyciela (...) powoduje, że dochodzenie roszczeń z umowy gwarancyjnej ocenić należy jako nadużycie prawa nie zasługujące na przyznanie mu ochrony prawnej (na podstawie art. 5 kc).

Ponadto, Sąd pragnie zaznaczyć, że profesjonalny podmiot, jakim jest powódka, jeszcze przed zawarciem umowy gwarancyjnej ze spółką (...) powinna była zapoznać się szczegółowo z umową, jaką był związany pozwany (...) z kontrahentem (...) Sp. z o.o. Z umowy tej bowiem jasno wynika zakaz podejmowania bez pisemnej zgody (...) jakichkolwiek czynności, które w efekcie skutkować będą zmianą wierzyciela. Wobec powyższego, podpisanie umowy z 8 marca 2013 r. (bez zapoznania się z treścią w/w umowy lub po zapoznaniu się z jej postanowieniami i wbrew nim) stanowi zachowanie, któremu nie można nadać waloru zgodności z prawem i udzielić żądaniu powódki ochrony.

Dodatkowo, zdaniem Sądu, choć strony umowy z dnia 8 marca 2013 r. zawarły nie umowę poręczenia, lecz umowę gwarancyjną, to umowa ta została zawarta dla pozorów w rozumieniu art. 83 § 1 kc, tj. dla ukrycia przelewu wierzytelności, a więc doszło do wyłączenia strony umowy z dnia 22 października 2012 r. (spółki (...)) bez pisemnej zgody pozwanego (...). Na pozorność umowy gwarancyjnej wskazuje skutek w postaci zmiany wierzyciela, jakim obecnie chce stać się względem pozwanego powódka. Wynika to m. in. z tego, że strony umowy gwarancyjnej ustaliły,

że powódka będzie zobowiązana wobec wierzyciela pozwanego (...) do zapłaty już dnia 25 marca 2013 r. Oznacza to, że powódka miała od momentu zawarcia umowy (08.03.2013r.) dwa tygodnie na dokonanie określonych w § 1 umowy gwarancyjnej czynności związanych z odzyskaniem długu. Jest to termin nierealny, o czym świadczą też czynności podjęte przez powódkę, a mające zapewnić odzyskanie wierzytelności. Po pierwsze, jeszcze w dniu zawarcia umowy wystosowano do pozwanego (...) pismo informujące o zawarciu umowy gwarancyjnej. Przy czym pismo to zostało wysłane nie przez powódkę, lecz przez pierwotnego wierzyciela (...) Polska. Dodatkowo pismo to zawierało w swej treści informację o skutkach nieodzyskania długu ((...) S. A. nie odzyska w powyższym terminie naszych środków finansowych, wówczas jest osobiście zobowiązana do zapłaty na naszą rzecz. Z chwilą zapłaty przez spółkę (...) zobowiązanie względem (...) Sp. z o.o. wygasa. Wówczas powstaje nowe zobowiązanie i roszczenie spółki (...) do Państwa w kwocie dokonanej przez nią spłaty wraz z odsetkami za opóźnienie.”). Poza tym jedyną czynnością, jaką wykonała powódka w ramach zobowiązania było jej pismo „informacja o spłacie zobowiązań” wystosowane do pozwanego, a sygnowane datą 25 marca 2013 r. Nie bez znaczenia jest również fakt, że Sąd w trakcie prowadzonego postępowania zobowiązał powódkę do wykazania, jakie podjęła czynności mające na celu odzyskanie należności przysługujących spółce (...), czego powódka nie wykonała. Powyższe świadczy o pozorności umowy i o jej rzeczywistym celu, jakim było przejęcie wierzytelności. Wskazują na to również zapisy zawarte w umowie, a zabraniające pierwotnemu wierzycielowi pozwanego przyjmowania od swojego dłużnika należnych świadczeń (§ 5 umowy gwarancyjnej).

Nawet jednak, gdyby nie podzielić argumentów przedstawionych powyżej i uznać, że powódka na podstawie umowy gwarancyjnej wstąpiła w prawa zaspokojonego wierzyciela, to wówczas należałoby uznać, że umowa gwarancyjna z dnia 8 marca 2013 r. zawarta pomiędzy (...) Sp. z o.o. a powódką (...) S. A., jest nieważna. Istota sporu w tym przypadku sprowadzała się bowiem do rozstrzygnięcia czy umowa gwarancyjna, zawarta pomiędzy wierzycielem pozwanego (...) a powódką była czynnością prawną określoną w art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, co w przypadku odpowiedzi twierdzącej rodziło konieczność uzyskania zgody na zmianę wierzyciela wyrażoną przez podmiot, który utworzył pozwany zakład, zaś w przypadku braku przedmiotowej zgody skutkowało nieważnością tejże umowy gwarancyjnej.

Zgodnie z w/w art. 54 ust. 5 czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący. Podmiot tworzący wydaje zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni. Zgodę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Dalej, zgodnie z ust. 6, czynność prawna dokonana z naruszeniem ust. 2-5 jest nieważna.

Powyższe przepisy zostały wprowadzone nowelizacją ustawy, która weszła w życie z dniem 22 grudnia 2010 r. Zmiana ta, zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy, służyła ograniczeniu handlu wierzytelnościami tzw. „szpitalnymi”. Zamysłem ustawodawcy było ograniczenie wtórnego obrotu wierzytelnościami, który wiązał się z dodatkowymi kosztami dla zakładu opieki zdrowotnej, a niekontrolowane działania windykacyjne prowadziły do wstrzymywania lub ograniczania świadczeń zdrowotnych ratujących życie i zdrowie. Wprowadzona instytucja miała stanowić w założeniu skuteczne narzędzie kontroli organów założycielskich nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej. Podkreślić przy tym należy, że w związku ze ścisłym powiązaniem przez ustawodawcę pewnych kategorii wierzytelności z podmiotami tych praw, dopuszczenie w tym zakresie zmiany podmiotu w drodze umowy gwarancyjnej byłoby działaniem zmierzającym do obejścia prawa (in fraudem legis).

Na uwagę ponadto zasługuje fakt, że zgodnie z najnowszym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2015 r., sygn. akt V CSK 111/14, kategoria „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego ZOZ”, przyjęta w art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej, nie jest pojęciem dogmatycznie - prawnym, którym m.in. posługuje się doktryna prawa cywilnego. Jest to formuła przyjęta przez ustawodawcę jedynie na użytek ustawy o działalności leczniczej w intencji objęcia nią wielu przypadków zmiany wierzyciela. Nie można zatem zakładać, że chodzi tu o jakiś wyczerpujący katalog takich czynności prawnych, ograniczony jedynie do przelewu wierzytelności (w jego różnych wariantach, m.in. w wariacie powierniczym), instytucji zbliżonych

do przelewu (np. indosu wekslowego) lub nawiązujących do konstrukcji przelewu (np. różnych form faktoringu). Zamierzeniem ustawodawcy nie było na pewno budowanie zamkniętego katalogu czynności wspomnianych w art. 54 ust. 5 ustawy przy założeniu, że obejmuje on jedynie takie czynności prawne, w którym zmiana podmiotu uprawnionego (wierzyciela) stanowiłaby niezbędny element konstrukcyjny danej czynności (np. właśnie cesja, indos wekslowy, faktoring, forfaiting). Chodziło raczej o ogólne wskazanie na takie czynności prawne z punktu widzenia ich jurydycznego celu, przewidywanego przez strony czynności, niezależnie od samych etapów jego osiągnięcia. Nie ma tu zatem znaczenia sama dogmatycznie - prawna konstrukcja tych czynności i typowa dla nich funkcja prawna. Innymi słowy, ustawodawca na pewno zmierzał do wyeliminowania takiej sytuacji, w której w wyniku dokonania określonej czynności prawnej (niekoniecznie tylko między wierzycielem ZOZ i osobą trzecią) pojawi się nowy wierzyciel ZOZ, dochodzący należności wynikającej z pierwotnie zawartej umowy. Rolą sądu pozostaje zatem ocena tego, czy określona czynność prawna, niezależnie od jej prawnej konstrukcji i zasadniczej funkcji, ma w istocie na celu in concreto zmianę wierzyciela w rozumieniu art. 54 ust. 5 ustawy.

Jak już była o tym mowa, czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela, w przypadku zobowiązań publicznego zakładu opieki zdrowotnej, może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot, który utworzył zakład. Brak takiej zgody skutkuje nieważnością podjętej czynności, a więc w realiach niniejszej sprawy nieważnością umowy zawartej między stroną powodową a spółką (...) współpracującą z pozwanym (...). Niewątpliwym jest, że takiej zgody w przypadku omawianej umowy nie wyrażono.

Oceniając załączoną do pozwu umowę gwarancyjną, w szczególności jej treść, charakter i cel, Sąd miał na uwadze art. 65 § 2 kc, zgodnie z którym w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na ich dosłownym brzmieniu. Wykładnia ma więc w tym przypadku za zadanie odnalezienie rzeczywistego celu umowy i zgodnej woli stron, niezależnie od zawartych w niej sformułowań czy też nadanej im przez strony nazwie. Zdaniem Sądu umowa będąca przedmiotem niniejszego sporu, prowadziła do zmiany wierzyciela pozwanego (...).

Nie ma racji powódka wskazując, że sankcją nieważności omawianych przepisów objęte są tylko umowy przelewu wierzytelności. Ustawodawca wyraźnie wskazuje, że chodzi o czynności prawne mająca na celu zmianę wierzyciela, a więc jest to znacznie szersze pojęcie niż przelew wierzytelności. Przy czym niezwykle istotna jest tu okoliczność, że powódka jest przedsiębiorcą wyspecjalizowanym w zakresie obrotu wierzytelnościami i ich windykacją, który nabywa wierzytelności placówek medycznych przysługujące innym podmiotom. Zawarta przez powodową spółkę umowa stanowiąca podstawę żądań w rozpoznawanej sprawie, nie jest więc pierwszą czy jedyną tego typu umową podpisywaną przez spółkę, ale stanowi normalną formę jej działalności, której głównym celem jest właśnie nabywanie zobowiązań ciążących na zakładach opieki zdrowotnej. Faktem powszechnie znanym jest przy tym okoliczność, że placówki medyczne publicznej służby zdrowia, borykają się z ogromnymi problemami finansowymi, których wynikiem jest między innymi nieterminowe regulowanie przez te placówki swoich zobowiązań opiewających przeważnie na znaczne kwoty. Dlatego też niewątpliwie zakres i rodzaj działalności prowadzonej przez powodową spółkę wskazuje na elementy kontekstu faktycznego zawartej przez nią umowy, które są istotne przy dokonywaniu wykładni jej postanowień odnośnie celu, dla którego umowa została zawarta. Powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012 r., sygn. akt II CZP 10/12, w której Sąd ten wskazał, że pozorna umowa poręczenia zawarta dla ukrycia umowy przelewu wierzytelności przez wierzyciela zakładu opieki zdrowotnej z podmiotem profesjonalnie zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową windykacją wierzytelności może naruszać umowny zakaz zawarcia umowy przelewu wierzytelności.

Mając więc powyższe na uwadze, w tym przede wszystkim charakter działalności gospodarczej wykonywanej przez stronę powodową, a także zapisy spornej umowy gwarancyjnej, zgodnie z którymi po dokonaniu zapłaty spółka (...) S. A. nabywała wobec pozwanego roszczenie, Sąd uznał, że treść art. 54 ust. 5 ust. o działalności leczniczej w zakresie, w jakim odnosi się do czynności prawnej mającej na celu zmianę wierzyciela, obejmuje także umowę gwarancyjną, stanowiącą przedmiot niniejszego sporu. Strona powodowa działając jako gwarant umowy gwarancyjnej, uregulowała zadłużenie pozwanego (...), a więc nastąpił skutek w postaci nabycia spleaconej wierzytelności przez powodową spółkę. Taka zaś czynność, dokonana bez zgody właściwego podmiotu, jest niedopuszczalna i nieważna.

Co więcej - w tym miejscu należy wskazać na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2008 r. (IV CSK 39/2008), w którym stwierdzono, że zawarcie umowy poręczenia może zostać uznane za działanie sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, co powoduje ich nieważność. Jak podniósł bowiem Sąd Najwyższy we wskazanym orzeczeniu, a także w wyroku z dnia 2 października 2003 r. sygn. akt V CK 241/02, zasady współzycia społecznego należy rozumieć jako zasady rzetelności i lojalności w stosunku do partnera umowy. W realiach niniejszej sprawy, pierwotny wierzyciel strony pozwanej, zawierając umowę z powodową spółką, miał pełną świadomość, że w sytuacji, gdy (...) nie spłaci w wyznaczonym terminie swoich zobowiązań, zostaną one uregulowane przez powódkę, co z kolei doprowadzi - bez udziału (...) i wbrew wyraźnemu zakazowi umownemu - do wejścia osoby trzeciej w miejsce dotychczasowego wierzyciela, a więc de facto do zmiany po stronie wierzyciela. Takie zachowanie zaś, w ocenie Sądu Najwyższego, jak i Sądu rozpoznającego obecnie sprawę, było sprzeczne z zasadą rzetelności i lojalności w wykonaniu zobowiązania względem pozwanego (...) jako kontrahenta i naruszało jego uzasadniony interes.

Wobec powyższego, na mocy powołanych wyżej przepisów, Sąd w oparciu o art. 496 kpc uchylił nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Łodzi w postępowaniu upominawczym z dnia 20 lutego 2014 r. sygn. akt I Nc 62/14 w całości i oddalił powództwo, o czym orzeczono jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc. Na koszty procesu poniesione przez powódkę złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 3.600 zł stosownie do § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) oraz 17 zł tytułem opłaty od udzielonego pełnomocnictwa. Dlatego też Sąd w punkcie drugim sentencji zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.